

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

XII. Iac. Sadolet. S.R.E. Cardin. Ambrosio Catharino Polito. S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

XII.

IAC. SADOLET. S. R. E. CARDIN.
 Ambrōſio Catharino Polito. S. P. D.

Ad litteras tuas plenissimas amoris: quibus à me petis, et de tuo libro, quem de originali peccato edidisti, & quem per te meum maxima mea cum voluptate, impeditis diebus, me quasi deuo calle ad te scripseram, proferam tandem quid sentiam de sensum meum tibi explicem. Addisq; humanissime, quod mihi, quod minus mihi placeat, te mihi aut ratione, aut benevolentia satisfacendum. In quo agnosco equidem acquiescentiam tuam. Sed non est de hoc controversia, quid minus te tuis scriptis placeat, aut fecus: cum omnia mihi tua placeant, siue ingenium in illis, siue in dicendo lepos & copia, siue tractatus, quas tractas, enodatio subtilitasq; pendatur. Illud tibi, quod tibi à me indicandum esse puto, cum perlegissem litterarum tuarum quidem mihi esse, tuam opinionem, & sententiam illius, reicique non posse: tanta est vis in argumentis, tantum deum necesse se aptus rationum contextus, tantum acuminis & probilitatis in dicendo. Sed ut solent qui victi sunt, habere eorum constitutum corpus, & ad eius nutum necessaridò paratum rationes constrinxerit: quosdam tamen motus inchoatos & impetibus consensum corporis sibi retinere, quibus frustra & inane tentatur: sic mihi, cum mea mens & cogitatio tuis argumentis capta & colligata esset, restabat tamen adhuc in animo ratio quæ dubitationis & scrupuli. Itaque cum tuum librum huiusmodi legissem, ad tertiam eiusdem lectionem me parabam, ut ab ipse liquidius totum animi mei sensum cogitatum deprehenderem. Sed scito hac mutatione rerum, quæ incidit in hunc meo negotio superiore vita functo, nouoque suscepto, tantum multo libentius & negotij contractum esse, ut non modò legendi, aut scribendi, sed ne consistendi quidem villo certo in loco fuerit potestas. Cogor enim hominum omnium quietissimus, meorum inordinatissimorum populorum causa, hoc est, eorum qui meæ fidei & curæ commissa sunt, non mediocriter arumnas & sollicitudines capere. Quod si aut mihi dabitur otium, aut tu fortè aliquando in has negotias te contuleris, aut scriptis inter nos, aut coràm communitatis ea quæ de hoc ipso originali peccato, vel dubitanda nobis, vel comprobanda videbuntur. Nunc tibi hoc significo & precor: nec tuo mihi libello doctius aut ingeniosius quicquam, nec argumento quod tractas difficilius videri possit: & superfluum est huiusmodi quiddam, quod mihi à te cupiam diligentius perquirere. Nam speculo illo tuo hæreticorum (tertium enim li-

brum de vera iustificatione nondum legi, eisdem, de quibus
angoribus animi impeditus) possum tibi confirmare, nihil
vnquam nec cruditius legisse, nec quod cum singulari etiam
que doctrina, plus etiam prudentia & verae religionis com-
muni habeat. Vale, & nos dilige. XIII. Calend. Iunij, M.D. XII.
Carpentoracii.

XIII

IAC. SADOL. S. R. E. CARD. AM-
brosio Catharino Polito, S. P. D.

VT primum otium & tempus scribendi nactus sum, duxi
referendum eis literis, quas ego abs te superioribus diebus
mihi iucundissimas accepi. Atque eo magis duxi, quò cum legis-
sem iterum tuum de perfecta iustificatione librum: atque eodem
fermè tempore binæ ad me ab Vrbe essent allatae schedæ, in qu-
bus erant perscripta capita, de quibus in contentu Ratisbonensi
inter Theologos nostros & aduersarios conuenisse dicebatur: fa-
cile intellexi tuam sententiam, ab illiusmodi concordia discrepe-
re. Quæ in te mea semper opinio tuæ rationi, quæ in scriptis tuis
sefe ostendit, suffragata est. Nunquam enim mihi persuaderi po-
tuit, fidem solam per se sine operibus bonis ad adipiscendum ro-
gnum Dei idoneam censerì debere. Tu videlicet & doctius & re-
plicatius ista disceptas. Sed mihi tecum eadem res summa est, ut
iudicem, ad veram iustificationem fidem cum operibus contra-
ctam esse oportere. Et scripseram quidem ipse quoque ad Vrbe
quid mihi sentiendum in hac causa esse videbatur: cuius mee
pagellæ misissem ad te exemplum, ni omnia in tuo libro maiò
diligentius enodata declarataq; reperissem: qui liber mihi min-
ime probatus est. Misit autem earum exempla pagellarum, quæ ad
me ex Vrbe perlatae sunt: ut videres, & animaduerteres, ecquid ea
concordia Christianæ rei utilis & salutaris haberi deberet. Ve-
rùm tu hæc considerabis diligentius. Ego tuam de prouidentia &
prædestinatione lucubratione summopere expecto: spero enim
haufurum me inde nicidissimas aquas, quibus mea diuturna se-
tis, & illarum rerum audivitas cognoscendi, summa mea cum vo-
luptate aliquando expleatur. Tu, quæso, da operam, ut illam pro-
mo quoq; tempore accipiamus: quod facile tibi erit factu, pro-
pterea quòd inter bibliopolas Lugdunenses & Parisienses fre-
quens est harum rerum commercium. Ego ut scripsi ad te antea,
à literis aliquandiu fertatus fui, & nunc æstiuis caloribus impo-
dior, quo minus (quemadmodum vellem) ad earum consuetu-
dinem referam: quod tamè paulò post videor esse facturus. Tu
quòd Lugduni commorari annu hunc statueris, mihi valde gra-
tum